

Miljö- och byggnämnden

Remiss av Boverkets förslag om föreskrifter om aktsamhet vid planering och utförande av bygg-, rivnings- och markarbeten - Dnr: 615/2024

Förslag till beslut

Miljö- och byggnämnden beslutar att tillstyrka Boverkets förslag utan erinran.

Sammanfattning

Boverket genomför en översyn av Boverkets byggregler (BBR) i sin helhet. Enligt förslaget kommer BBR att ersättas av nya separata grundförfattningar för de olika kraven på byggnader. De nya författningarna förväntas träda i kraft den 1 januari 2025.

Samtidigt med arbetet med detta förslag pågår ett arbete med att ändra plan- och bygglagen (PBL) för att kravet på aktsamhet tydligt ska komma till uttryck i lagen. Dessutom föreslås att reglerna om skyddsåtgärder vid rivning i 5 kap. 17 § plan- och byggförordningen 2011:338 (PBF) tas bort, eftersom de anses vara för detaljerade för förordningsnivån och i stället bör ingå i Boverkets föreskrifter.

Förslaget om ändringar i PBL och PBF har skickats på remiss i form av Regeringskansliets promemoria Aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder. Boverkets förslag är ute på remiss samtidigt som Regeringens författningsförslag. Boverkets förslag förutsätter att PBL och PBF ändras enligt förslagen i Regeringskansliets promemoria. Förvaltningen har föreslagit nämnden att tillstyrka Regeringskansliets remiss.

De föreslagna ändringarna av PBL och PBF kan sägas komma att ersätta den nuvarande regleringen avseende aktsamhet vid planering och utförande av bygg-, rivnings- och markåtgärder.

I Boverkets byggregler (BBR) finns idag krav på aktsamhet vid planering och utförande av bygg- rivnings- och markåtgärder. Boverket bedömer att bestämmelserna om aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markarbeten bör utgöra en egen separat författning.

I författningsförslaget, 10 kap. 2 a § PBL, föreslås aktsamhetskrav vid bygg-, rivnings- och markåtgärder.

Avsikten med aktsamhetskrav vid bygg-, rivnings- och markåtgärder är främst att kvarboende, närboende och allmänhet får ett skydd för säkerhet och hälsa samt att skada på egendom undviks.

Bedömningen är att om aktsamhetskravet i PBL även preciseras i myndighetsföreskrifter så underlättar det för byggnadsnämnden att agera förebyggande och i tidiga skeden.

Boverkets förslag till föreskrifter är inte en uttömmande uppräkningslista av situationer då krav på aktsamhet kan ställas i samband med bygg-, rivnings- och markarbeten. Det kan även uppstå situationer då byggnadsnämnden ställer krav på aktsamhet med stöd direkt av lagen, i det här fallet 10 kap. 2 a § PBL, utan att situationen strider mot de preciserade kraven i Boverkets föreskrifter.

Byggnadsnämnden kan:

- ta upp vilka aktsamhetsåtgärder som är nödvändiga vid tekniskt samråd (10 kap. 19 § 1 PBL).
- neka startbesked om åtgärderna inte kan antas komma att uppfylla kraven på aktsamhet vid utförandet av bygg-, rivnings- och markarbeten (10 kap. 23 § 1 PBL).
- inom ramen för sin tillsyn agera så snart det finns anledning att anta att en byggherre inte uppfyller kraven, exempelvis genom att meddela ett så kallat åtgärdsföreläggande (11 kap. 19 § PBL) eller förbjuda att arbetet fortsätter (11 kap. 31 § PBL).
- neka startbesked om åtgärderna inte kan antas komma att uppfylla kraven på aktsamhet vid utförandet av bygg-, rivnings- och markarbeten (10 kap. 23 § 1 PBL).
- inom ramen för sin tillsyn även agera så snart det finns anledning att anta att en byggherre inte uppfyller kraven, exempelvis genom att meddela ett så kallat åtgärdsföreläggande (11 kap. 19 § PBL) eller förbjuda att arbetet fortsätter (11 kap. 31 § PBL).

Boverket bedömer att författningsförslaget inte får några negativa konsekvenser för människors hälsa eller säkerhet eller för skydd för egendom. Anledningen är att förslaget reglerar i huvudsak samma situationer och har samma kravnivå som BBR. När reglerna om aktsamhet samlas i en separat författning blir det tydligt vilka regler som gäller vid bygg-, rivnings- och markarbeten. Det bidrar till att reglerna om aktsamhet efterlevs så att personer och egendom inte kommer till skada. Från tillämpningssynpunkt är det en fördel att reglerna finns samlade i en författning och att de enbart innehåller tydliga, bindande föreskrifter och inte som i BBR även allmänna råd.

Författningen bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för företag, till exempel ökade kostnader. Författningen kommer att beröra byggherrar samt indirekt bygg- och entreprenadföretag som åtar sig bygg-, rivnings- och markarbeten.

I huvudsak berörs följande aktörer:

- byggherrar,
- byggentreprenörer,
- konsulter såsom brandkonsulter och konstruktör, och
- företag inom rivning och markarbeten.

Förslaget bedöms inte märkbart påverka företagens tidsåtgång för regel tillämpning, inte heller bli öka administrativa kostnader. Boverket bedömer att kravet på fackmässig projektering och utförande inte innebär att fler åtgärder ska projekteras och dokumenteras än idag.

Boverket har inte identifierat några särskilda negativa konsekvenser för små företag. Till exempel påverkas inte små företags konkurrenskraft. Det kan dock noteras en skillnad mellan företag av olika storlekar, på konsekvenser av kravet i 4 § om fackmässig projektering, om det inte är obehövt. Undantaget förväntas i hög utsträckning träffa små projekt, till exempel ändring av ett småhus, som bara kräver enkla aktsamhetsåtgärder som därför inte kräver någon formell projektering. Små projekt utförs i byggbranschen ofta av mikroföretag, med färre än 10 anställda, eller små företag, med färre än 50 anställda

En kommun berörs av förslaget dels om den är byggherre, dels som myndighetsutövare i enlighet med PBL. Kommunernas myndighetsutövning och arbetsprocesser i byggnadsnämnderna påverkas i viss utsträckning av förslaget, eftersom det endast innehåller bindande föreskrifter. Kravet på fackmässighet förstärker byggnadsnämndens mandat att begära handlingar som visar om aktsamhetsåtgärder projekteras så att inte personer eller egendom kan komma till skada.

Sammantaget är Boverkets nya byggregler en relativt stor förändring för byggnadsnämndernas myndighetsutövning som kommer att kräva arbete med att anpassa arbetssätt och kompetensutveckling i de nya reglerna.

Region Gotland tillstyrker Boverkets förslag utan erinran.

Ärendebeskrivning

Boverket genomför en översyn av Boverkets byggregler (BBR) i sin helhet. Enligt förslaget kommer BBR att ersättas av nya separata grundförfattningar för de olika kraven på byggnader. De nya författningarna förväntas träda i kraft den 1 januari 2025.

Samtidigt med arbetet med detta förslag pågår ett arbete med att ändra plan- och bygglagen (PBL) för att kravet på aktsamhet tydligt ska komma till uttryck i lagen. Dessutom föreslås att reglerna om skyddsåtgärder vid rivning i 5 kap. 17 § plan- och byggförordningen (2011:338) (PBF) tas bort, eftersom de anses vara för detaljerade för förordningsnivån och i stället bör ingå i Boverkets föreskrifter.

Förslaget om ändringar i PBL och PBF har skickats ut på remiss i form av Regeringskansliets promemoria Aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder. Boverkets förslag är ute på remiss samtidigt som Regeringens författningsförslag. Boverkets förslag förutsätter att PBL och PBF ändras enligt förslagen i Regeringskansliets promemoria. Förvaltningen har föreslagit nämnden att tillstyrka Regeringskansliets remiss.

De föreslagna ändringarna av PBL och PBF kan sägas komma att ersätta den nuvarande regleringen avseende aktsamhet vid planering och utförande av bygg-, rivnings- och markåtgärder.

I BBR finns idag krav på aktsamhet vid planering och utförande av bygg- rivnings- och markåtgärder. Boverket bedömer att bestämmelserna om aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markarbeten bör utgöra en egen separat författning.

Författningsförslaget i sitt sammanhang

I författningsförslaget, 10 kap. 2 a § PBL, föreslås aktsamhetskrav vid bygg-, rivnings- och markåtgärder. Förvaltningen har i tidigare remiss föreslagit att författningsförslaget ska lämnas utan erinran.

Avsikten med aktsamhetskrav vid bygg-, rivnings- och markåtgärder är främst att kvarboende, närboende och allmänhet får ett skydd för säkerhet och hälsa samt att skada på egendom undviks.

Syftet med författningsförslaget är att precisera kravet på aktsamhet i PBL. Avsikten med att samla bestämmelser om aktsamhet vid bygg-, rivnings-, och markarbeten i en författning (PBL) är att underlätta regeltillämpningen för byggherrar och andra aktörer som berörs av reglerna. Det bedöms även skapa förutsättningar för att på ett effektivt sätt nå målet med kraven på aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder i PBL. Bedömningen är vidare att om aktsamhetskravet i PBL även preciseras i myndighetsföreskrifter så underlättar det för byggnadsnämnden att agera förebyggande och i tidiga skeden.

Boverkets förslag till myndighetsföreskrifter preciserar lagens aktsamhetskrav. I Boverkets förslag används begreppen byggarbeten, rivningsarbeten och markarbeten, det är samma begrepp som används i Boverkets byggregler (BBR). Det handlar om att aktsamhetsåtgärder utförs i samband med att arbetena genomförs.

Boverkets förslag till föreskrifter är inte en uttömmande uppräknings av situationer då krav på aktsamhet kan ställas i samband med bygg-, rivnings- och markarbeten. Det kan även uppstå situationer då byggnadsnämnden ställer krav på aktsamhet med stöd direkt av lagen, i det här fallet 10 kap. 2 a § PBL, utan att situationen strider mot de preciserade kraven i Boverkets föreskrifter.

Byggnadsnämnden kan:

- ta upp vilka aktsamhetsåtgärder som är nödvändiga vid tekniskt samråd (10 kap. 19 § 1 PBL).
- neka startbesked om åtgärderna inte kan antas komma att uppfylla kraven på aktsamhet vid utförandet av bygg-, rivnings- och markarbeten (10 kap. 23 § 1 PBL).
- inom ramen för sin tillsyn agera så snart det finns anledning att anta att en byggherre inte uppfyller kraven, exempelvis genom att meddela ett så kallat åtgärdsföreläggande (11 kap. 19 § PBL) eller förbjuda att arbetet fortsätter (11 kap. 31 § PBL).
- neka startbesked om åtgärderna inte kan antas komma att uppfylla kraven på aktsamhet vid utförandet av bygg-, rivnings- och markarbeten (10 kap. 23 § 1 PBL).
- inom ramen för sin tillsyn även agera så snart det finns anledning att anta att en byggherre inte uppfyller kraven, exempelvis genom att meddela ett så kallat åtgärdsföreläggande (11 kap. 19 § PBL) eller förbjuda att arbetet fortsätter (11 kap. 31 § PBL).

Författningsförslagets utformning

Boverket har analyserat varje gällande regel och tagit ställning till vilka regler som ska finnas med i den nya författningen.

Författningsförslaget innebär följande huvudsakliga förändringar jämfört med BBR.

- Delar av de allmänna råden om projektering och utförande i avsnitt 2:31 BBR föreslås bli föreskrift och därmed bindande krav.
- I 3 § förtydligas det att kraven på aktsamhet gäller för alla byggnadsverk, inte enbart byggnader. Kravet om att tillträde ska försvåras förtydligas att det gäller om det finns särskild risk för personskador.
- De allmänna råden i avsnitt 2:3 och 2:4 BBR återfinns inte i den nya författningen. ’
- Kravet om skyddsåtgärder vid rivning av byggnadsverk i 5 kap. 17 § PBF, överförs till Boverkets föreskrifter i princip oförändrat.

Projektering och utförande

Precis som i övriga författningsförslag för Boverkets nya byggregler, föreslås delar av de allmänna råden i 2:31 BBR bli föreskrift och därmed bindande krav.

Det ställs krav på att byggherren ska

- projektera och utföra aktsamhetsåtgärder vid bygg-, rivning- och markarbeten på ett fackmässigt sätt.
- Dokumentera projekteringen av åtgärderna om det inte är obehövligt.

Kravet om fackmässighet innebär normalt att den som projekterar eller utför arbete ska ha en kompetens som motsvarar vad som kan krävas av en yrkesmässig person inom den aktuella professionen.

Vilka kunskaper och färdigheter som behövs, beror på åtgärdens komplexitet. Om byggherren inte själv besitter de kunskaper och färdigheter som krävs för att kunna projektera eller utföra aktsamhetsåtgärder på ett fackmässigt sätt ansvarar byggherren för att sådan kompetens finns i organisationen. Den som projekterar på ett fackmässigt sätt tar fram underlag och utför arbete som gör att andra fackmän kan bilda sig en uppfattning om innehållet, till exempel genom användningen av begrepp och enheter samt genom upplägg och struktur. Kravet på fackmässighet kan byggnadsnämnden använda för att till exempel begära handlingar som visar hur de aktuella arbetena kan utföras med aktsamhet så att kraven i denna författning kan antas uppfyllas under byggtiden. Kraven på projektering av aktsamhetsåtgärderna och dokumentation av projekteringen gäller inte om det är obehövligt. Generellt sett är det fler aktsamhetsåtgärder som kan anses vara obehövligen att projektera och dokumentera jämfört med åtgärder för byggnader som ska brukas under lång tid. Exempel på aktsamhetsåtgärder som brukar projekteras och dokumenteras är brandskydd under byggtid vid mer komplicerade byggåtgärder samt fastighetsbesiktning, mätning med mera i samband med vibrationsalstrande åtgärder.

I förslaget förtydligas att tillträde för obehöriga ska försvåras bara om det finns särskild risk för personskador. Det krävs således en riskbedömning för att klarlägga om det krävs att tillträde försvåras samt vilka åtgärder som krävs.

Redovisning av Boverkets förslag

Övergripande bestämmelser

Av 1 § tydliggörs att författningen innehåller föreskrifter som har sin grund i kravet på aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder. Även kopplingen till kravet på lagnivå, i PBL, klargörs. Kravet på lagnivå föreslås i Regeringskansliets promemoria Aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder.

Definitioner

Av 2 § framgår att termer och uttryck i författningen har samma betydelse som i plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:338). Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 1:6 BBR.

Termer som finns i lag, förordning och i dessa föreskrifter får samma betydelse. Hänvisningen till ”Plan- och byggtermer 1994, TNC 95” (TNC) har dock inte införts i författningen. Hänvisning till TNC införs inte, dels på grund av att publikationen inte längre hålls uppdaterad, dels eftersom det är av betydelse att definitioner som är nödvändiga i föreskrifterna hanteras direkt i sitt sammanhang.

Konsekvenserna av att hänvisningen till TNC inte införs i författningen bedöms bli små. TNC kan fortsatt användas, den finns att tillgå hos Rikstermbanken. Samtidigt blir definitionerna i TNC inte lika styrande. Så om det finns andra mer uppdaterade och träffsäkra definitioner i andra publikationer, såsom standarder och handböcker, kan de användas.

Av 3 § framgår vad som i författningen avses med

- **byggarbeten:** arbeten med byggande som görs i samband med att uppföra, ändra eller underhålla ett byggnadsverk,
- **rivningsarbeten:** arbeten med rivning som görs i samband med att ett byggnadsverk rivs helt eller delvis, och
- **markarbeten:** arbeten med mark som görs oavsett om det ska leda till att ett byggnadsverk uppförs, ett byggnadsverk ändras, ett byggnadsverk underhålls eller ingetdera.

Bestämmelsen är ny.

Genom definitionerna förtydligas det att kraven på aktsamhetsåtgärder gäller vid arbeten med alla byggnadsverk, det vill säga även för andra anläggningar än byggnader. Kraven på aktsamhetsåtgärder gäller även för sådana markarbeten som görs utan att ett byggnadsverk uppförs, ändras eller underhålls.

Projektering och utförande

Av 4 § framgår att det vid bygg-, rivnings- och markarbeten ska åtgärder enligt 6–9 §§ projekteras:

1. på ett fackmässigt sätt, och
2. så att åtgärderna kan utföras på ett sådant sätt att kraven i dessa föreskrifter uppfylls. Projekteringen ska dokumenteras. Första och andra styckena gäller inte om det är obehövligt.

Bestämmelsen är ny.

Det ställs krav på att byggherren ska projektera aktsamhetsåtgärder i samband med bygg-, rivnings- och markarbeten på ett fackmässigt sätt. Projekteringen av åtgärderna ska dokumenteras om det inte är obehövligt. Det kan exempelvis handla

om hur brandskyddet ska upprätthållas vid ombyggnation då verksamhet är i bruk. Närmare överväganden finns i 5.2.

Av 5 § framgår att vid bygg-, rivnings- och markarbeten ska åtgärder enligt 6–9 §§ utföras

1. på ett fackmässigt sätt, och
2. enligt upprättade handlingar.

Bestämmelsen är ny.

Byggherrens ansvar för att aktsamhetsåtgärderna utförs på ett fackmässigt sätt och enligt upprättade handlingar tydliggörs.
Närmare överväganden finns i 5.2.

Krav på aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markarbeten

Av 6 § framgår att om det finns särskild risk för personskador, ska arbetsplatser för bygg-, rivnings- och markarbeten vara ordnade så att tillträdet för obehöriga försvåras. Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 2:3 BBR.

Kravet innebär att arbetsplatser för bygg-, rivnings- och markarbeten ska hägnas in eller på annat sätt avgränsas för att motverka att allmänheten kommer in på sådana platser eller områden. Syftet är att förebygga risker för skador på obehöriga personer. Det förtydligas att kravet är avgränsat till situationer då det finns särskild risk för personskador. Risken måste alltid bedömas utifrån det enskilda bygg-, rivnings- och markarbetet och med hänsyn till platsen för arbetet. Vid bedömningen är det viktigt att särskilt beakta risken för att barn tar sig in på arbetsplatsen.

Av 7 § framgår att vid bygg-, rivnings- och markarbeten ska åtgärder vidtas så att risken för personskador begränsas. Vid sådana arbeten ska även åtgärder vidtas till skydd mot uppkomst och spridning av

1. brand,
2. buller, och
3. damm eller föroreningar i skadliga koncentrationer. Om någon del av en byggnad är i bruk när arbetena utförs ska särskild hänsyn tas för att skydda boende och andra användare av byggnaden. Om de ordinarie utrymningsvägarna inte kan användas, ska tillfälliga sådana ordnas. Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 2:3 BBR.

Kraven syftar till att förhindra skada på person eller egendom samt att motverka olägenheter för människors hälsa och störningar. Åtgärder för att begränsa risken för personskador kan till exempel vara skydd för fallande föremål från byggnadsställningar där människor passerar. Det är viktigt att särskild uppmärksamhet ägnas åtgärder för att motverka barnolycksfall. Med skydd mot uppkomst av brand avses bland annat att heta arbeten ska utföras korrekt samt att tillfälliga värmekällor och liknande placeras säkert i förhållande till brännbart material och har säker elanslutning. Med skydd mot spridning av brand avses bland annat tillräckliga avstånd mellan upplag av brännbart byggnadsmaterial eller avfall och den byggnad som uppförs eller ändras, eller till befintliga byggnader, byggbodas och liknande.

Andra åtgärder kan vara tillfälliga brandavskiljningar i byggnaden samt att väderskydd och liknande runt byggnaden är av lämpligt flamskyddat material. Naturvårdsverket ger ut allmänna råd till miljöbalken om buller från byggplatser. Råden ger vägledning om skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått vad gäller störning av buller från områden där bullrande bygg- och anläggningsverksamhet pågår. Om

byggnadsarbeten utförs i en byggnad som är i bruk, kan särskilda åtgärder behövas för att skydda boende och andra användare av byggnaden. Om man inte kan erbjuda en acceptabel boendemiljö med avseende på buller, damm och hygieniska förhållanden i övrigt under ändrings- eller underhållsarbeten, kan man behöva överväga att anordna ersättningsboende. Formuleringen om ordinarie utrymningsvägar avser främst ändring av byggnader där befintliga utrymningsvägar för kvarvarande personer och verksamhet i byggnaden påverkas. Att det vid uppförande av byggnader kan krävas särskilda utrymningsvägar för att säkerställa byggnadsarbetarnas säkerhet innan planerade utrymningsvägar är uppförda regleras av arbetsmiljölagstiftningen.

Av 8 § framgår att om markarbeten kan komma att påverka byggnadsverk negativt ska skaderiskerna förebyggas. För sprängarbeten inom områden med detaljplan ska det finnas en sprängplan och en sprängjournal som är anpassade till arbetenas art och omfattning. Motsvarande bestämmelse finns idag i avsnitt 2:4 BBR.

Kravet i första stycket syftar till att förhindra egendomsskador i samband med markarbeten som exempelvis schaktning, fyllning, pålning och sprängning. Kravet på förebyggande åtgärder gäller om markarbetena kan innebära risk för skador på byggnadsverk, både det byggnadsverk som är föremål för arbetena och andra byggnadsverk. Det kan handla om att förebygga skador på närliggande byggnader eller andra anläggningar som vägar, markanläggningar, ledningar i mark eller andra anläggningar under mark. Arbetsmiljöverket ger ut föreskrifter och allmänna råd till arbetsmiljölagen om sprängarbeten.

Av 9 § framgår att vid rivningsarbeten ska:

1. virkesförstörande insekter eller andra skadedjur som finns i byggnadsverket avlägsnas och oskadliggörs, och
2. material som kan ge skador på människor, djur eller växter tas om hand på ett betryggande sätt. Motsvarande bestämmelse finns idag i 5 kap. 17 § PBF.

I Regeringskansliets promemoria Aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder föreslås att bestämmelsen utgår ur förordningen då den lämpligen i stället bör ingå i Boverkets föreskrifter och samlas med övriga krav på skyddsåtgärder vid rivning. Bestämmelsen överförs i princip oförändrad till Boverkets föreskrifter.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att nuvarande regler om aktsamhet i BBR och reglerna om aktsamhet vid rivning i PBF inte förflyttas till en separat författning och att reglerna inte heller förändras i något avseende. Boverket har valt bort det alternativet eftersom den nya författningen ska anpassas till övriga byggregler som nu arbetas fram. Bland annat ska det som huvudprincip inte finnas några allmänna råd.

Huvudalternativ

Huvudalternativet är att Boverkets förslag till föreskrifter om aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markarbeten samlas i en egen författning. Några förändringar föreslås, jämfört med de gällande reglerna i BBR, bland annat att de allmänna råden om projektering och utförande blir föreskrifter. Boverkets övergripande bedömning är att huvudalternativet är den lösning som bäst hanterar de problem som beskrivs under –

Alternativ lösning till huvudalternativet

En alternativ lösning till författningsförslaget är att reglerna om aktsamhet i BBR och PBF inte ersätts med nya regler. Det medför dock risker och kostnader och alternativet har därför inte valts. 2.4.3

Förslagets konsekvenser

Förslaget berör byggherrar och kommuner, men indirekt även byggtreprenörer, markentreprenörer, vissa konsulter och företag inom bygg-, rivnings- och markarbeten.

Boverket bedömer att författningsförslaget inte får några negativa konsekvenser för människors hälsa eller säkerhet eller för skydd för egendom. Anledningen är att förslaget reglerar i huvudsak samma situationer och har samma kravnivå som BBR.

Övergripande effekter

När reglerna om aktsamhet samlas i en separat författning blir det tydligt vilka regler som gäller vid bygg-, rivnings- och markarbeten. Det bidrar till att reglerna om aktsamhet efterlevs så att personer och egendom inte kommer till skada. Från tillämpningssynpunkt är det en fördel att reglerna finns samlade i en författning och att de enbart innehåller tydliga, bindande föreskrifter och inte som i BBR även allmänna råd.

Företag

Författningen bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för företag, till exempel ökade kostnader, eftersom kravnivåerna är samma som i nollalternativet. Författningen kommer att beröra byggherrar samt indirekt bygg- och entreprenadföretag som åtar sig bygg-, rivnings- och markarbeten. I huvudsak berörs följande aktörer;

- byggherrar,
- byggtreprenörer,
- konsulter såsom brandkonsulter och konstruktör, och
- företag inom rivning och markarbeten.

Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag

Förslaget bedöms inte märkbart påverka företagens tidsåtgång för regeltillämpning. Det bedöms inte heller bli ökade administrativa kostnader för företag. Jämfört med BBR tydliggörs det att projekteringen av skyddsåtgärderna ska projekteras och utföras på ett fackmässigt sätt om det inte är obehövt. Boverket har bedömt att kravet på fackmässig projektering och utförande för aktsamhetsåtgärder inte innebär att fler åtgärder ska projekteras och dokumenteras än idag.

Andra kostnader och förändringar för företag

Företagen behöver informera sig om att reglerna om aktsamhet kommer att finnas i en separat författning, till skillnad från dagens regler i BBR. Tidsåtgången för det kan förväntas vara marginell och innebär därför ingen kostnadspåverkan på företagen i praktiken.

Sammantaget innebär Boverkets nya byggregler en relativt stor förändring för hela samhällsbyggnadssektorn. Det kommer att krävas anpassning av arbetssätt och kompetensutveckling om de nya reglerna.

Konkurrensförhållanden

Boverkets ser inte någon påverkan på konkurrensförhållanden.

Annan påverkan på företag

Eftersom kraven finns i en separat författning synliggörs de bättre, vilket indirekt kan bidra till att företag inte missar att utföra en aktsamhetsåtgärd, i en situation som annars kunde innebära negativ hälsopåverkan, skador eller skadestånd.

Företag eller branschorganisationer som har handböcker, utbildningsmaterial eller annan information som hänvisar till BBR behöver ändra dem så att de hänvisar till den nya författningen. Sådana uppdateringar ingår i de uppdateringsbehov som uppstår när BBR upphävs och ersätts med separata författningar för de olika utformningskraven, tekniska egenskapskraven och tomtkraven
Särskilda hänsyn till små företag

Boverket har inte identifierat några särskilda negativa konsekvenser för små företag. Till exempel påverkas inte små företags konkurrenskraft. Det kan dock noteras en skillnad mellan företag av olika storlekar, på konsekvenser av kravet i 4 § om fackmässig projektering, om det inte är obehövligt.

Undantaget förväntas i hög utsträckning träffa små projekt, till exempel ändring av ett småhus, som bara kräver enkla aktsamhetsåtgärder som därför inte kräver någon formell projektering. Små projekt utförs i byggbranschen ofta av mikroföretag, med färre än 10 anställda, eller små företag, med färre än 50 anställda

Förslagets konsekvenser för kommunen

En kommun berörs dels om den är byggherre, dels som myndighetsutövare i enlighet med plan- och bygglagen. Påverkan som byggherre är densamma som för företag. Kommunernas myndighetsutövning och arbetsprocesser i byggnadsnämnderna påverkas i viss utsträckning av förslaget, eftersom det endast innehåller bindande föreskrifter.

Författningen tydliggör att aktsamhetsåtgärder ska projekteras och utföras fackmässigt. Kravet på fackmässighet förstärker byggnadsnämndens mandat att begära handlingar som visar om aktsamhetsåtgärder projekteras så att inte personer eller egendom kan komma till skada. Kommunerna behöver informera sig om att reglerna om aktsamhet kommer att finnas i en separat författning till skillnad från dagens regler som finns i BBR. Tidsåtgången för det är marginell och innebär därför ingen påverkan av betydelse på kommunernas resurser. Sammantaget är Boverkets nya byggregler en relativt stor förändring för byggnadsnämndernas myndighetsutövning som kommer att kräva arbete med att anpassa arbetssätt och kompetensutveckling i de nya reglerna. De nya byggreglerna innebär även en relativt stor förändring för hela samhällsbyggnadssektorn, som kommer att krävas anpassning av arbetssätt och kompetensutveckling.

Förslag till svar på remiss

Region Gotland tillstyrker Boverkets förslag utan erinran.

Beslutsunderlag

Remiss om "Boverkets förslag till föreskrifter om aktsamhet vid planering och utförande av bygg-, rivnings- och markarbeten"

Lise Langseth
Samhällsbyggnadsdirektör

Gunnar Gustafsson
Sakkunnig PBL

Skickas till

Boverket: remiss@boverket.se. Diarienummer 615/2024.